

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
76 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2016

Наукове видання

Збірник тез доповідей 75 наукової конференції викладачів академії
18 – 22 квітня 2016 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами
За достовірність інформації відповідає автор публікації

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова
Укладач Л. В. Агунова

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б. В., д-р техн. наук, професор

Заступник голови

Капрельянц Л. В., д-р техн. наук, професор

Члени колегії:

Амбарцумянц Р. В., д-р техн. наук, професор

Безусов А. Т., д-р техн. наук, професор

Віннікова Л. Г., д-р техн. наук, професор

Гапонюк О. І., д-р техн. наук, професор

Жигунов Д. О., д-р техн. наук, доцент

Іоргачева К. Г., д-р техн. наук, професор

Коваленко О. О., д-р техн. наук, ст. наук. співробітник

Крусір Г. В., д-р техн. наук, професор

Мардар М. Р., д-р техн. наук, професор

Мілованов В. І., д-р техн. наук, професор

Осипова Л. А., д-р техн. наук, доцент

Павлов О. І. д-р екон. наук, професор

Плотніков В. М., д-р техн. наук, доцент

Савенко І. І. д-р екон. наук, професор

Тележенко Л. М. д-р техн. наук, професор

Ткаченко Н. А., д-р техн. наук, професор

Ткаченко О. Б., д-р техн. наук, доцент

Хобін В. А., д-р техн. наук, професор

Хмельнюк М. Г., канд. техн. наук, доцент

Станкевич Г. М., д-р техн. наук, професор

Черно Н. К., д-р тех. наук, професор

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ПРОБЛЕМИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНО-ПРАВОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМА ЕФЕКТИВНОСТІ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ

Осадча І. А.

Одеська національна академія харчових технологій

Вважається, що конституційний процес займає центральне місце серед інших видів юридичного процесу. Під ним розуміють зазвичай процес створення, трактування, а також реалізацію норм конституційного права, під час якого відбувається взаємодія різних юридичних суб'єктів: посадовців різних рівнів, державних інституцій, міжнародного співтовариства, різноманітних організацій, а також громадськості. Роль та можливості участі останньої в конституційному процесі є маловивченим та дискусійним питанням, оскільки ще в 70-ті роки ХХ ст. громадськість як повноправний учасник конституційного процесу не розглядалась навіть демократично налаштованими експертами. Розглядом конституційних питань займалися лише спеціально утворені політичні органи (парламенти, конституційні комісії та ради) і т. д. Крім того, нерідко дослухались до думки міжнародних організацій, які нерідко виступали посередниками між конфліктуючими сторонами громадянських конфліктів, встановлювали під час конституційного процесу певну планку для ворогуючих політичних груп: впровадження реальних кроків для зупинення бойових дій та примирення, врахування інтересів національних меншин, імплементація міжнародних домовленостей та прав людини в конституційний проект. Однак, критичне ставлення експертів до наслідків конституційного процесу в багатьох країнах світу (особливо африканських та азійських), а також поступове прояснення механізмів прийняття конституцій в них для широкого загалу привели світову спільноту до розуміння необхідності включення до конституційного процесу представників громадськості.

На нашу думку, проблема ефективності участі громадськості в конституційному процесі є надзвичайно актуальною саме в українському контексті, адже у вітчизняній юридичній науці постійно дискутується питання боротьби зі зловживаннями з боку владних органів, наголошується на їх корумпованості, неефективності, непрозорості і т. п. Постійно ведуться публічні дискусії за участю представників владних органів щодо необхідності внесення змін до Конституції України. Звісно, виникають ідеї, що суспільство має в той чи інший спосіб проконтролювати конституційний процес. Громадськість жваво обговорює різноманітні правові колізії на шпальтах засобів масової інформації (ЗМІ) та в соціальних мережах, однак слід зазначити, що її позиція не є визначальною в процесі прийняття нормативно-правових актів. Вирішення проблеми ефективної участі громадськості в конституційному процесі є важливим теоретичним завданням, з огляду на те, що воно пов'язано з загальноприйнятою світовою практикою захисту прав людини, в тому числі права приймати участь в державних справах.

Грунтовний аналіз впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів здійснив В. Ф. Нестерович. Він обстоює ідею слабкості «конституційно-правового регулювання форм впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів в Україні». Це явище, на його думку, є негативним спадком Радянського Союзу, де панувала політична традиція приймати важливі державні рішення у вузькому колі партійної номенклатури. З набуттям незалежності України, на думку даного вченого, було запроваджено прозорий та демократичний характер прийняття нормативно-правових актів, однак дуже скоро виявилась неспроможність до конструктивної взаємодії через неготовність органів публічної влади та нерозвиненість українського громадянського суспільства. Без розвиненого громадянського суспільства та реального забезпечення свободи думки та слова, доступу до публічної інформації та вільного вираження поглядів і переконань держава не створює можливостей для ефективної громадської участі через реалізацію різних форм її впливу на прийняття нормативно-правових актів. Вплив громадськості в Україні, на думку В. Ф. Нестеровича, є суто символі-

чним, він потрібен лише для легітимації заздалегідь заготовлених рішень органів публічної влади. О. М. Чемерис з цього приводу запропонував розробляти стратегію покращення якості публічної політики за допомогою залучення громадян на основі формування образу майбутнього (бачення) стану комунікативного зв'язку «влада — громадськість». Такий образ має формуватися під час обов'язкових публічних консультацій з громадськістю і будуватися на наступних стандартах: чіткий зміст інформації; методи розповсюдження інформації, адекватні цільовій аудиторії; адекватні часові рамки; наявність зворотного зв'язку; надання можливості всім учасникам процесу висловити свої думки. Одночасно О. М. Чемерис підкреслює важливість залучення експертів здатних до активної участі в розробленні публічної політики та моніторингу та оцінки її результатів. Вважаємо за потрібне підкреслити, що участь експертів в процесі залучення громадськості до конституційного процесу є критично важливою, так як дозволяє вірно спланувати необхідні заходи, визначити напрямки підвищення ефективності участі громадян, провести моніторинг взаємодії всіх зацікавлених сторін, оцінити необхідні фінансові вкладення і т. д. Громадяни самостійно не в змозі створити собі всі необхідні умови для участі в розробці та прийнятті нормативно-правових актів, тому до цієї проблеми необхідно підходити комплексно. Нерідко конституційний процес «запускається» домовленістю ворогуючих сторін у громадянському конфлікті, яка може бути зафіксована в спільному меморандумі, що в свою чергу є досить сумнівним документом з точки зору його легітимності.

Участь громадськості може справити неочікуваний вплив на конституційний процес. Нерідко, організатори конституційних слухань бувають неготові до проявів масової активності з боку громадян. Щоправда в деяких розділених суспільствах існує великий ризик, що участь громадськості призведе до поглиблення етнічних конфліктів. Крім того, значна увага, яку можуть приділити представники громадськості релігійним або культурним відмінностям потенційно загрожує створенням «на виході» конституційного документу, який не відповідає принципам міжнародного права. Для повноцінної участі представників громадськості в конституційному процесі, що передбачає багатоваріантність при вирішенні складних проблем, може знадобитись проведення повноцінної освітньої кампанії з проблем конституційного права. Це досить витратний і складний захід, однак він дозволяє значно підвищити активність громадян, рівень їх правової культури, залучити їх до політичного життя країни. Зазвичай людей інформують щодо таких напрямків конституційного процесу: 1) яким чином формується та здійснюється процес зміни чи прийняття конституцій; 2) які цілі та принципи конституційного процесу висувають політичні органи, що займаються розробкою конституції; 3) яку роль відводять громадськості в даному процесі і яким чином громадяни можуть прийняти в ньому участь.

Підсумовуючи все вищевикладене можна зробити ряд висновків. По-перше, існує чимало факторів, що знижують ефективність участі громадськості в конституційному процесі, серед яких необхідно назвати слабке теоретичне розуміння ефективності впливу громадян, як міри врахування їх вимог та пропозицій. Нерідко ні самі громадяни, ні правотворці не мають про ефективність участі чіткого уявлення. По-друге, слід зазначити, що участь громадян нерідко забезпечується владою лише фіктивно з метою легітимації сумнівних рішень та «протягування» зручних для влади законодавчих норм. По-третє, без участі висококваліфікованих експертів забезпечити ефективну участь громадськості в прийнятті будь-яких законодавчих актів не можливо. По-четверте, ретельне планування всіх необхідних заходів (консультацій, обговорень, зібрання пропозицій) за участю громадськості критично важливе, оскільки дає можливість їх учасникам повною мірою реалізувати свої права та повноваження. По-п'яте, слід заздалегідь розробляти механізми, які будуть блокувати можливість маніпуляцій з боку провладних сил. По-шосте, з політично-правової точки зору слід враховувати також і ризики участі громадськості в конституційному процесі, оскільки в деяких випадках вона може призвести до ескалації конфлікту або створення конституційних проектів, що будуть суперечити загальноприйнятим міжнародним принципам.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ РИЗИКАМИ В УМОВАХ КРИЗИ	
Шалений В. А.	263
ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТЕХНОГЕННОГО ВПЛИВУ НА РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОСИСТЕМИ	
Вігуржиська С. Ю., Колесник В. І.	265
ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ	
Фомічова К. Б.	266
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС — ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ	
Крупіна С. В.	268
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	
Шешеловський М. І.	270
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧИХ РИНКІВ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	
Кордзая Н. Р., Єгоров Б. В.	271
ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ BRC, IFS У ТОРГІВЕЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	
Мардар М. Р., Устенко І. А., Кручек О. А.	273
ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КАШ МИТТЄВОГО ПРИГОТУВАННЯ У ХАРЧУВАННІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	
Мардар М. Р., Статєва М. С.	275
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО АГРОМАРКЕТИНГУ В УКРАЇНІ	
Лозовська Г. М.	276
БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ВИНОРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА	
Бондаренко С. А.	278
ВПЛИВ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ У ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ НА РОЗВИТОК РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Мартієнко А. І.	280
ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ТРУДОВОМУ КОЛЕКТИВІ	
Удовиця О. Ф.	282
НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИНОГРАДАРСТВІ	
Каламан О. Б.	283
РОЗРАХУНОК ПАРАМЕТРІВ ПОТОКОВО-ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ СКЛАДІВ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Чабаров В. О., Неделков О. В.	285
ПРОДОВОЛЬЧА ПРОБЛЕМА: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	
Ткачук Т. І., Павленко Г. М., Чернушенко І. О.	287
ЗАПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ БЕЗПЕКИ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	
Руммо В. В.	288
ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА: УЯВНА І РЕАЛЬНА	
Буряченко М. В.	289
ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ: СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	
Буряченко М. В.	290

СЕКЦІЯ

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФСЬКО-АКСІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ПОСТНЕКЛАСИЧНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ	
Лар'яновський І. С.	292
ІДЕАЛ ТА ІДЕАЛЬНЕ В СТРУКТУРІ САМОІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	
Стояно О. О.	294
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	
Орлова В. О.	295
СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНО-ПРАВОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМА ЕФЕКТИВНОСТІ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ	
Осадча І. А.	297
МАТЕРІАЛИ АРХІВІВ УСБУ ТА ДАОО — ОСНОВНА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ІСТОРІЇ ПОЛІТИЧНОГО ТЕРОРУ В ОДЕСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ У 1920 р	
Шишко О. Г.	299
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ	
Бородін В. М., Максимчук Б. В.	301

Наукове видання

**Збірник тез доповідей
76 наукової конференції
викладачів академії**

Головний редактор акад. Б. В. Єгоров
Заст. головного редактора акад. Л. В. Капрельянц
Відповідальний редактор акад. Г. М. Станкевич
Укладач Л. В. Агунова